

Interaktivt teater rusker og ryster dig op af dit plyssæde

Forestillinger, hvor publikum bliver en del af dramaet, er rykket ind på de etablerede teatre. Det interaktive teater kan give intense oplevelser og fordybelse i en tid, der kalder på det

interaktivt teater

AF LIVA POLACK

polack@k.dk

En cowboy rækker ud mod mig. Han vil have mig ind på scenen, der består af en landsby på rød lerjord med en saloon, guldmine, jernbane og kirke. Alle de kendte elementer fra en westernfilm, men i dekonstrueret form, der henleder tankerne på Lars von Triers film "Dogville". Her på Revolver-scenen på Teater Republique, der hører under Østerbro Teater i København, suser syv sydafrikanske skuespillere rundt og fortæller kolonialismens historie.

Jeg mærker et sug i maven. Nu skal jeg være en del af forestillingen! Cowboyens smil virker mildt faretruende, som om han ved, at lige om lidt sker der noget. Jeg bliver placeret på en skammel sammen med tre andre fra publikum. Med overdrevet sydstatsaccent byder han på rigtig whisky.

Pludselig kommer en anden cowboy stormende. Rundt om i kulisseyden bliver beboerne angrebet. Angriberne vinder hurtigt, og jeg og de andre overlevende bliver gennet ind i en indhegning.

"Ned på knæ," brøler en af de vindende cowboys.

Efter lidt tid, hvor vi, de overlevende, har siddet på knæ i spotlyset, bliver vi løsladt og vender tilbage til vores pladser som tilskuere.

Forestillingen, der kunne ses i maj og juni sidste år, hed "Dark Noon" og er et eksempel på, at interaktive elementer er rykket ind på de etablerede danske scener. Også på Det Kongelige Teater, under Aarhus Festuge og på Den Frie Udstillingsbygning i København har man kunnet se interaktive forestillinger det seneste år, og i den kommende tid kan man opleve interaktive stykker på Teater Momentum i Odense, Det Kongelige Teater og på teatret Sort/Hvid og Sydhavn Teater i København.

Det er nemlig en effektiv måde at ramme publikum på, mener lektor ved institut for kunst- og kulturvidenskab på Københavns Universitet Laura Luise Schultz.

"Når vi bliver hevet op på scenen og gennet rundt, så er det en måde at delagtiggøre publikum på. Det giver et engagement, som jeg tror, vi søger i dag," siger lektoren, der er specialiseret i samtidsteater.

Spoler man 40 år tilbage, var den form for interaktion mellem skuespillere og publikum sjældnen på de etablerede danske scener, fortæller hun.

"Her så man i højere grad skuespilleren spille, som om

publikum sad bag en fjerde væg. I dag anerkender skuespillere næsten altid, at publikum er til stede. De taler ud mod publikum, går igennem publikumsrækkerne eller stiller spørgsmål ud i salen."

Det er ikke, fordi skuespillerne nødvendigvis forventer et svar fra publikum, siger Laura Luise Schultz. For der er forskellige niveauer af interaktion. Lige fra at skuespillerne blot ser publikum i øjnene, til at publikum spiller en central rolle og kan påvirke forestillingens udvikling.

Forestillingerne under overskriften "FuturX" på Sydhavn Teater, der behandler fremtiden i fem kapitler, er et eksempel på det sidstnævnte.

"FuturX" er fuldstændig afhængig af, hvordan publikum agerer. Vi har taget det uforudsigelige fra sport, deltagelsen fra spil og lange åbningstider fra museet. Det skaber mere intense oplevelser for publikum," siger kunstnerisk leder på teatret, Mille Maria Dalsgaard.

Det fjerde kapitel, der handler om tomhed, har premiere den 5. februar, hvor forestillingerne vil køre i otte timer i træk i 12 dage. Publikum vælger selv, hvornår de vil komme og gå.

"Det er et gennemført univers, der bygger på en demokratisk tankegang, hvor kunsterne og publikum er mere lige. På grund af den alternative form og teatrets placering i Sydhavn tiltrækker vi forskellige publikummer. Overboen kommer ned og

Her kan du opleve interaktive forestillinger i den kommende tid

► **"FuturX – kapitel 4"** på Sydhavn Teater, København, fra den 4. til den 22. februar. Det femte og sidste kapitel spiller fra den 4. til den 28. marts.

► **"Apokalypse"** på Momentum i Odense frem til den 26. februar.

► **"Fortællingen om et gæstebud"** på Det Kongelige Teater, København, fra den 2. februar til den 8. marts.

► **"Man on the Moon"** på Sydhavn Teater, København, fra den 1. til den 21. maj.

afleverer sine børn, når hun skal købe ind, de frie fugle fra gaden kommer forbi, og de almindeligt kunstinteresserede er der også," siger Mille Maria Dalsgaard og tilføjer:

"Forestillingen kan have en livsforandrende effekt for dem, der bruger den. Selvom det kan lyde højtravende," smågriner hun.

Tanja Diers, cand.mag. i teater- og performancestudier og dramaturg – kunstnerisk konsulent på forestillinger på blandt andet Det Kongelige Teater, mener, at når væggen mellem forestillingen og publikum i højere grad forsvinder, kan det skabe stærkere teateroplevelser.

"De gamle grækere sagde, at teater skulle transformere. Med interaktivitet kan man mere effektivt forsøge at skabe transformation hos publikum," siger hun og tilføjer:

"Folk reagerer umiddelbart

stærkere på de forestillinger, jeg har været med til at lave, hvor der var interaktive elementer. Men man ved ikke, om effekterne varer ved."

At interaktive forestillinger kan skabe en stor reaktion hos publikum, kan hænge sammen med, at publikum kommer op af plyssæderne og fysisk er en del af stykket, mener lektor Laura Luise Schultz:

"Tænk på performancekunstneren Marina Abramovic, der er en af de første, der bruger det interaktive. Hun skar en stjerne i sin mave med en kniv, og publikum blev nødt til fysisk at reagere, fordi 'for søren, hun ligger og forbløder'."

Det er en af de mest ekstreme eksempler på, hvordan en performer kan få publikum til at interagere fysisk. Det kan også gøres med mildere midler.

For eksempel i førnævnte teaterstykket "Dark Noon" på Teater Republique, hvor jeg endte på

knæ i det røde ler. Nær slutningen var det ikke mig, men 10 andre fra publikum, der blev inviteret med på scenen. De skulle lære at danse squaredance. Jeg og resten af publikum på tilskuerækkerne grinte. Men så skiftede stemningen. Skuespillerne gennede de 10 publikummer på række, og nu skulle de sælges til højstbydende som slaver. Smilene blev forstenet, og det føltes ubehageligt, men også effektivt.

Tue Biering, der har instrueret "Dark Noon" og er en del af teaterkompagniet Fix&Foxy, der bruger det interaktive i de fleste af deres forestillinger, ved godt, at de forestillinger, han laver, kan virke skræmmende på nogle publikummer:

"Jeg kender mange, som har været skræmt ved tanken, men så alligevel har haft deres dybeste teateroplevelse ved at blive inddraget på en måde, de aldrig troede muligt. Jeg vil gerne lave teater, som kan opleves af alle, men det er naturligvis umuligt. Intellektuelle forestillinger, traditionelle opsætninger eller musicals kan skræmme andre væk."

Dramaturg Tanja Diers er enig i, at interaktivt teater kan kræve mere af publikum, men tilføjer:

"Det kan noget i forhold til samtiden. Det kan skabe midlertidige fællesskaber med intens fordybelse. Og i den tid vi lever i med sociale medier og smartphones, kan det give noget. Men det er jo en gammel travet."

◀ Teater Republiques Revolver-scene blev med forestillingen "Dark Noon" forvandlet til en scene i en westernfilm.

Hvad er interaktivt teater?

► **En teaterform,** hvor skuespillere og publikum samarbejder direkte i skabelsen af dele af en forestilling, mens den finder sted.

KILDE: DEN STORE DANSKE